

Sofa / Limbaji Toko

WAP-pages / Paul Nas / Laatst bijgewerkt op 19 januari 2015

Sofa is een heel oud Malinke - ritme dat volgens sommigen terugvoert naar de tijd waarin krijgers (in Malinke: *Sofa*) in West Afrika op paarden reden (de cavalerie). Deze krijgers hadden grote schaalvormige trommels (*tavela*), die onder andere als berichtenverzenders dienst deden. Als *Sofa* gespeeld werd 'dansten' de (gedresseerde) paarden met hun bereiders op dit ritme. *Sofa* werd ook gespeeld bij het overlijden van een belangrijk krijger/jager uit het dorp. (vrij naar: Famoudou Konaté; Rhythmen der Malinke).

Sofa werd gespeeld ter ere van de dappere krijgers die ten strijde trokken of terugkeerden. *Griots* begeleidden de krijgsverhalen met het ritme *Sofa* op de *bolon* (Uschi Billmeier/Mamady Keita: A Life for the Djembé).

Er zijn ook bronnen die spreken van een ritme dat ter ere van de koning gespeeld werd. Waarschijnlijk vanwege de leeftijd van het ritme en de oorsprong (*bolon*), zijn er ook verschillende varianten ontstaan. *Limbaji Toko* (*Fatala*; Gongoma Times), is volgens sommige een *Sofa* -variant. Het is een ritme dat bij begrafenisrituelen gespeeld wordt en refereert aan mensen die een doorzettingsvermogen hebben en nooit opgeven. *Limbaji* is een woord uit de Baga-taal.

Basis patronen van Famoudou Konaté:

Kenkeni	•	•					•	•
	x	x	x	x	x	x	x	x

Sangban	•	•					•	•
	x	x	x	x	x	x	x	x

Doundoun				•			•	•
	x	x	x	x	x	x	x	x

In onderstaand lied (Mögöbalu-CD) worden twee liederen aan elkaar gesmeed; *Kèlèmansa Bon* en *Warabah*. Door vergelijking en metaforen wordt gerefereerd aan zowel de wilde kat, die over de natuur heerst, als over de god van de oorlog, zo nobel, en wiens moeder alleen maar een zeer exceptie-nele vrouw kan zijn geweest. *Nankama* is een bijnaam van Mamady Keita.

Kèlèmansa bon na kolon tè, Nankamah ini woura
Mosso bè tè kèlèmansa dén sōdon, N'nanin Bölonfo lè lah
N'anindiya lémaa, Woula djan na kani magni, Yééé warabah ma naa?, Aaa
mankan, Yé warabah lé koo, Mankan yé warabah le fèè !
Allah ta Allah bali koo tèè,
Nankamah ini woura!, An nani djya léma, Bélbélé ini woura!

Het huis van de oorlogsgod is nooit leeg!, Goede avond, *Nankama*.

Niet elke vrouw kan een zoon van de oorlogsgod baren,
 ik kwam om de *bolon* te spelen en ik ben gekomen vol van hoop,
 afstand is slecht voor vriendschappen, het is niet goed om hem te vernederen die zo populair is, is de wilde kat niet gearriveerd?

Het is hem echt, de wilde kat die echo's laat weerklinken,
 de beroemde nobele man, die de wilde kat echo's laat weerklinken,
 Want voor Allah is niets onmogelijk, goede avond aan jou, *Nankama*, wij zijn gekomen vol van hoop, Goede avond aan jou, reus.

Basis patronen van Mamady Keita

Kenkeni	•	•	○			•	•	○
	x	x	x	x	x	x	x	x

Sangban	•	•	○			•	•	○
	x	x	x	x	x	x	x	x

Doundoun				•	•	•	•	•
	x	x	x	x	x	x	x	x

Appèl	T	T:T	T	T:T	T	T
	f	r:l	l	l	r	r

Djembé 1	T:T	S:S	S	T:T	S	B	S
	r:l	r:l	r	r:l	l	r	r

Djembé 2	B	S	T	B	T:S	T:T	S
	r	l	r	r	r:l	r:l	r

Djembé 3	B	S	S	T:T	T:S	T:T	S
	r	l	r	l	r	l	r

Djembé 4	S	S	T:T	B	S	S	T:T	B
	r	r:l	r:l	l	r	l	r:l	l

Djembé 5	T	S	B	S	T:T	S	B	S	T:T
	r	l	l	r	r:l	l	l	r	l

Djembé 6	S	S	B	S	S	B	S	T	S	T:T	S	B
	r	l	l	r	l	l	r	r	l	r	l	r

Djembé	S	S	S	S	T	T	S	S
solo accomp.1	r	l	r	l	r	r	l	r

Solofrases voor Sofa van Ibro Konaté (Dalaba, Guinee januari 2005)

frase 1	T	T	T	S	S	S	S	S	S
	2	r	l	r	l	l	l	l	l

frase 2	S	S	S	S	T	T	S	T	S
	2	r	r	l	l	r	l	r	r

frase 3	S	S	S	T	T	S	S	S	T	T
	2	r	r	l	l	2	r	l	r	l

frase 4	T	T	T	S	S	T	T	T	S	S
	2	r	r	l	l	2	r	l	r	l

frase 5	S	T	T	S				
	f	r	l	l	r	f		

frase 6	S	T	T	S	S	S	T	S	T	S	S
	l	2	r	l	r	r	l	2	r	l	r

frase 7	T	T	S	S	S	T	T	S	B	S	S
	r	l	r	l	r	l	r	r	l	r	l

frase 8	T	T	S	T	T	S	T	T	S	
	2	r	r	2	r	l	r	2	r	l

frase 9	T	T	S	B	S	B	S	B	S
	r	l	r	l	r	l	r	l	r

	B	S	B	S	B	S	S	T	S	T	T	T
	l	r	l	r	l	r	l	2	r	l	r	l

	T								
	r								

frase 10	T	T	T	T					
	l	r	r	l					

frase 11	S	S	T	T	S	S	T	T	
	f	r	r	l	f	r	r	l	

Nog een djembé solo frase

Solofrase 1	S	S	S	S	S	S	S	T
	r	r	r	r	r	r	r	l

	T	T	T						
	r	r	l	l	r	r	r	l	l

	T	T	T	S	T	S	T	T	T
	r	r	l	d	r	d	r	l	l

	T	T	T	S	T	S	T	T	S	S
	r	r	l	d	r	d	r	l	r	l

Break

sangban	●					●				
doundoun	●					●				●
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

sangban	●					●	●	●	●
doundoun						●			
	x	x	x	x	x	x	x	x	x

sangban	●	●					●	●		
doundoun		●								
	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Limbadji Toko

Break 1	S	T	T					S	T	T		
	f	r	l					f	r	l		

	S	T	T										
	f	r	l	l	i	m	b	a	d	j	i	t	o

	S	T	T	S	T	T	S	T	T
	f	r	l	f	r	l	f	r	l

	S	T	T										
	f	r	l	l	i	m	b	a	d	j	i	t	o

Combi	sangban	●	●	○				●	●	○			
	doundoun												

	sangban	●	●	○									
	doundoun				●	●	●	●	●				
					im	ba	dji	to	ko				

Bel	x	x			x	x			x	x			x	x
-----	---	---	--	--	---	---	--	--	---	---	--	--	---	---

Djabara	n				n	o	n			n			o
---------	---	--	--	--	---	---	---	--	--	---	--	--	---

Bronnen

Lessen: Martin Bernhard, Cécé Koly, Ibro Konaté, Kaloga Traoré

Dansles: Sonja vd Bockstaele

Geschreven materiaal: Famoudou Konaté, Mamady Keïta, Arafan Touré (Fata-la), Serge Blanc, Ponda O'Bryan, Âge Delbanco, Paul Janse, Rafaël Kronberger